

Förändring genom försök

Försöksverksamhet i den kommunala sektorn

Slutbetänkande av Försöksverksamhetskommittén

Stockholm 2023

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2023:94

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2023

ISBN 978-91-525-0806-0 (tryck)

ISBN 978-91-525-0807-7 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet Erik Slottner

Regeringen beslutade den 3 november 2021 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att främja försöksverksamheter i kommuner och regioner. Syftet med försöksverksamheterna ska vara att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera de samhällsutmaningar som de står inför.

Utredningen gavs i uppdrag att inledningsvis redovisa försöksverksamheter som inte kräver författningsändring men som utredningen avser att följa och stödja. Denna del av uppdraget skulle redovisas senast den 30 september 2022. Enligt tilläggsdirektiv den 1 september 2022 förlängdes utredningstiden för redovisningen till senast den 11 november 2022. Den 30 mars 2023 beslutade regeringen om ytterligare tilläggsdirektiv.

Uppdraget ska enligt direktiven slutredovisas senast den 14 december 2023.

Den 1 november 2021 förordnades Anders Teljebäck, tidigare kommunstyrelsens ordförande, numera kommunfullmäktiges ordförande i Västerås kommun, som särskild utredare för detta uppdrag.

Som sakkunniga i utredningen förordnades fr.o.m. den 4 februari 2022 ämnessakkunnige Peter Håkansson, Arbetsmarknadsdepartementet, kanslirådet Andreas Hermansson, Finansdepartementet, departementssekreteraren Christian Magnusson, Utbildningsdepartementet, departementssekreteraren Carl Nilsson, Socialdepartementet, departementssekreteraren Erika Nilsson, dåvarande Näringsdepartementet, numera Klimat- och näringsdepartementet, kanslirådet Jenny Wada, Socialdepartementet och departementssekreteraren Ylva Wide, dåvarande Infrastrukturdepartementet, numera Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. Samma dag förordnades handläggaren Björn Kullander, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), som expert i utredningen.

Den 24 februari 2022 entledigades Christian Magnusson och som ny sakkunnig förordnades departementssekreteraren Christina Hassel, Utbildningsdepartementet.

Den 8 april 2022 entledigades Carl Nilsson och som ny sakkunnig förordnades kanslirådet Anna Weinholt, Socialdepartementet.

Den 22 maj 2022 förordnades departementssekreteraren Li Björk Dronjak, Finansdepartementet, som sakkunnig i utredningen.

Den 2 juni 2022 förordnades kanslirådet Karl Westberg, Landsbygds- och näringsdepartementet, som sakkunnig i utredningen.

Den 6 oktober 2022 entledigades Erika Nilsson och som ny sakkunnig förordnades ämnesrådet Sverker Lindblad, Landsbygds- och näringsdepartementet.

Den 12 januari 2023 entledigades Peter Håkansson och som ny sakkunnig förordnades ämnesrådet Jonas Jarefors, Arbetsmarknadsdepartementet.

Den 30 januari 2023 entledigades Ylva Wide och som ny sakkunnig förordnades kanslirådet Sara Lönberg, Finansdepartementet.

Den 14 augusti 2023 entledigades Jonas Jarefors och Anna Weinholt och som ny sakkunnig förordnades departementssekreteraren Andreas Gäfvert, Arbetsmarknadsdepartementet och ämnesrådet Jennie Hulth, Socialdepartementet.

Den 21 september 2023 entledigades Sara Lönberg och samma dag förordnades ämnesrådet Magnus Enzell att vara sakkunnig i utredningen.

I utredningens referensgrupp har ingått Mia Frisk, tidigare regionstyrelsens ordförande i Region Jönköpings Län, numera regionstyrelsens vice ordförande, Andreas Svahn, regionstyrelsens ordförande i Region Örebro Län, regiondirektör Martin Myrskog, Region Kronoberg, regiondirektör Ingeborg Eriksson, Region Kalmar, Bodil Hansson, tidigare kommunstyrelsens ordförande i Sundsvalls kommun, Palle Lundberg,¹ VD SKR, kommundirektör Kristina Sundin Jonsson, Skellefteå kommun, och chefsjuristen Oscar Arnell, Lunds kommun.

Som huvudsekreterare var under perioden den 1 januari 2022 till och med den 20 januari 2023 föredragande Cristina Eriksson Stephanson anställd. Den 16 januari 2023 anställdes avdelningschefen Lotta Persson som huvudsekreterare. Som utredningssekreterare anställdes den 1 december 2021 den rättsliga experten Susanne Widding-

¹ Vid uppdragets ingående var Palle Lundberg stadsdirektör i Helsingborg stad.

Gidlund. Den 27 mars 2023 anställdes även verksjuristen Maria Lilja som utredningssekreterare.

Utredningen som antagit namnet Försöksverksamhetskommittén.

Utredningen vill rikta ett särskilt tack till de kommuner, regioner, myndigheter och andra organisationer som bidragit med underlag och värdefulla synpunkter under utredningsarbetet.

Den 11 november 2022 överlämnade utredningen delbetänkandet *Försöksverksamhet utan författningsändring i den kommunala sektorn* (SOU 2022:59).

Försöksverksamhetskommittén överlämnar härmed sitt slutbetänkande, *Förändring genom försök – försöksverksamhet i den kommunala sektorn* (SOU 2023:94).

Stockholm i december 2023

Anders Teljebäck

/Lotta Persson
Susanne Widding-Gidlund
Maria Lilja

Innehåll

Sammanfattning	19
1 Författningsförslag	31
1.1 Förslag till lag om försöksverksamhet med statsbidrag för små kommuner.....	31
1.2 Förslag till lag om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård	33
1.3 Förslag till lag om försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet	34
DEL I. Bakgrund, uppdrag och beskrivning av försöksverksamhet	
2 Utredningens uppdrag och arbete	39
2.1 Uppdraget.....	39
2.2 Utgångspunkter och begränsningar.....	40
2.3 Bakgrunden till uppdraget.....	42
2.4 Utredningens arbete	43
2.5 Betänkandets disposition.....	48
3 Vad är försöksverksamhet?	51
3.1 Samhällsutmaningar för kommunsektorn.....	51
3.2 Kommunal kapacitet.....	53
3.3 Försök som metod för att möta samhällsutmaningar	54

3.4	Tidigare förslag att använda försöksverksamhet inom kommunsektorn.....	55
3.5	Försöksverksamhet enligt Försöksverksamhetskommittén	61
3.5.1	Ny kunskap som leder till ökad kapacitet	62
3.5.2	Verklig avgränsad miljö	64
3.5.3	Avgränsad i tid	64
3.5.4	Nationellt intresse.....	65
3.5.5	Innovativa försök	66
3.6	Statlig styrning vid kommunal försöksverksamhet	66
3.6.1	Likställighetsprincipen vid försöksverksamhet.....	67
3.6.2	Likvärdighet vid försöksverksamhet.....	68
3.7	Rishtagande vid försöksverksamhet	69
3.7.1	Rishtagande i offentlig sektor	70
3.8	Etiska överväganden	72
3.9	Uppföljning och utvärdering av försöksverksamhet.....	73
4	Försöksförfattningar	75
4.1	Kort om försöksförfattningar.....	75
4.2	Frikommunförsöket.....	76
4.3	Konstruktion av försöksförfattningar.....	77
4.3.1	Regulatory sandboxes	79
4.4	Principiella överväganden vid användning av försöksförfattningar.....	82
5	En nordisk utblick.....	85
5.1	Inledning.....	85
5.2	Danmark.....	86
5.2.1	Kommunsektorn i Danmark	86
5.2.2	Frikommunförsök och utmaningsrätt	87
5.2.3	Välfärdsavtal	88
5.2.4	CO-PI.....	89

5.3	Finland.....	90
5.3.1	Kommunsektorn i Finland.....	90
5.3.2	Frikommunförsöket.....	90
5.3.3	Försöksfinland.....	91
5.3.4	Programmet Våga försöka	93
5.3.5	Försöksverksamhet inom arbetsmarknadsområdet	94
5.3.6	Välfärdsområden – en reform inspirerad av tidigare försök?.....	95
5.4	Norge.....	96
5.4.1	Kommunsektorn i Norge.....	96
5.4.2	Frikommunförsöket.....	97
5.4.3	Ett vitpapper om innovation i offentlig sektor.....	97
5.4.4	En lag om försöksverksamhet i offentlig sektor.....	98
5.4.5	Tillitsreformen.....	99
5.4.6	Ett nytt sätt att arbeta med den norska försökslagen	100
5.4.7	Exempel på tidigare försök – ny ansvarsfördelning för samhällets insatser för barn.....	103
5.4.8	Om Partnerskap for radikal innovasjon.....	104
5.5	Sammanfattande slutsatser	105
5.5.1	Utvärdering är viktigt.....	105
5.5.2	Försök användbart som hävstång för förändring	105
5.5.3	Politiskt engagemang avgörande	106
6	Utredningens val av försöksverksamheter att arbeta vidare med	107
6.1	Intresse från kommunsektorn att förändra och förbättra	107
6.1.1	En nerifrån- och upp-strategi för att få in förslag.....	108
6.1.2	Förslag avseende alla samhällsområden och alla delar av Sverige	109
6.1.3	Utmaning att få in underlag.....	112

6.2	Utredningens inledande bedömning av inkomna förslag...	113
6.2.1	Träffar försöket en samhällsutmaning?	114
6.2.2	Ger förslaget ny kunskap som leder till ökad kapacitet?	115
6.2.3	Krävs försöksförfattning?	115
6.2.4	Är försöket återställningsbart?	116
6.2.5	Gäller förslaget områden som utredningen är förhindrad att arbeta med?	117
6.3	Särskilt om arbetsmarknadsområdet – beskrivning av arbete som inte lett fram till förslag av utredningen.....	117
6.3.1	Om arbetsmarknadspolitik.....	117
6.3.2	Statens och kommunernas roller på arbetsmarknaden	119
6.3.3	Inkommet förslag om försöksverksamhet där kommunerna kan ta ett större ansvar för arbetslösa	123
6.3.4	Försöksverksamhetskommitténs sammanfattande slutsatser av förslaget.....	127
6.4	Uppdraget att löpande lämna författningsförslag	129
6.5	Utredningens analys av inkomna förslag	130

DEL II. Försöksverksamhet utan författningsändring

7	Försök som utredningen följt.....	133
7.1	Att följa försöksverksamhet	133
7.2	Samverkan för god och nära vård i Ljungby kommun	134
7.2.1	Beskrivning av försöket	134
7.2.2	Utmaning för kommunektorn?	138
7.2.3	Varför valdes försöket om samverkan för god och nära vård?	138
7.2.4	Försöksverksamhetskommittén har följt försöket.....	140
7.2.5	Vad har försöket gett så här långt?	140
7.3	Ett ledarprogram i Jönköpings län	147
7.3.1	Introduktion.....	147

7.3.2	Utmaning för kommunsektorn?	149
7.3.3	Varför valdes ledarprogrammet i Region Jönköpings län?	150
7.3.4	Försöksverksamhetskommittén har följt försöket	151
7.3.5	Vad har försöket gett så här långt?	151
7.4	En jämlik digital omvandling i kommunerna Sundsvall och Ånge	153
7.4.1	Introduktion	153
7.4.2	Utmaning för kommunsektorn	156
7.4.3	Varför valdes försöket om en jämlik digital omvandling i kommunerna Sundsvall och Ånge?	157
7.4.4	Försöksverksamhetskommittén har följt försöket	158
7.4.5	Vad har försöket gett så här långt?	159
7.5	Sammanfattande slutsatser	162
7.5.1	Lärdomar av försöken	162

DEL III. Försöksverksamhet med författningsändring

8	Försöksverksamhet med ett statsbidrag för små kommuner	169
8.1	Inledning	169
8.2	Riktade statsbidrag som intäkt	171
8.2.1	Riktade statsbidrag till kommuner	171
8.2.2	Olika typer av riktade statsbidrag	173
8.3	Riktade statsbidrag som statligt styrmedel	174
8.3.1	Riktade statsbidrag är inte ett nytt styrmedel	174
8.3.2	Ett snabbt och flexibelt styrmedel	175
8.3.3	Reglering och handläggning av riktade statsbidrag	177
8.3.4	En framtida förändrad användning av riktade statsbidrag?	178

8.4	Vad säger tidigare rapporter om riktade statsbidrag?	179
8.4.1	Riktade statsbidrag kan påverka likvärdigheten ..	179
8.4.2	Riktade statsbidrag medför administrativa kostnader för kommuner	181
8.4.3	Riktade statsbidrag påverkar kommuners planeringsförutsättningar	182
8.4.4	Riktade statsbidrag påverkar utrymmet för lokala prioriteringar	184
8.4.5	Särskilt om små kommuners förutsättningar gällande riktade statsbidrag	184
8.5	Tidigare förslag gällande riktade statsbidrag	186
8.6	Inkommet förslag om försöksverksamhet gällande riktade statsbidrag	189
8.7	Utredningen föreslår en försöksverksamhet med ett statsbidrag för små kommuner	190
8.7.1	Försökskommunerna anges i försökslagen	193
8.7.2	Vilka riktade statsbidrag som ingår i försöket	196
8.8	Uppföljning och utvärdering	202
8.9	Konsekvensbeskrivning	203
9	Försöksverksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet .	213
9.1	Inledning	213
9.2	Reglering och styrning av hälso- och sjukvården	215
9.2.1	Sluten, öppen och primärvård	215
9.2.2	Kommunernas och regionernas ansvar	216
9.2.3	God och nära vård	218
9.3	Den kommunala hälso- och sjukvården	219
9.3.1	Hur fungerar den kommunala hälso- och sjukvården i dag?	220
9.3.2	Hur många omfattas av den kommunala hälso- och sjukvården?	221
9.3.3	Otydligheter var gränsen går för vilken vård kommunens vård- och omsorgspersonal får ge ..	221

9.4	Samverkan mellan regioner och kommuner.....	223
9.4.1	Kommunalförbund och gemensam nämnd.....	223
9.4.2	Avtalssamverkan.....	223
9.4.3	Svårigheter att få en fungerande samverkan	225
9.5	Upphandlingsrättsliga aspekter på samverkan	226
9.6	Inkommet förslag på försöksverksamhet gällande avtalssamverkan mellan kommun och region.....	230
9.7	Utredningen föreslår en försöksverksamhet med avtalssamverkan mellan regioner och kommuner om hälso- och sjukvård i hemmet	231
9.8	Konsekvensbeskrivning.....	236
9.9	Försöksverksamhet med kommuners huvudmannskap för läkarvård inom viss primärvård	239
9.9.1	Tidigare försök inom primärvården	239
9.9.2	Olika bedömningar om kommuner ska få anställa läkare av tidigare statliga utredningar	241
9.10	Utredningens bedömning om försöksverksamhet med kommuners huvudmannskap för läkarvård inom viss primärvård	245
9.10.1	Försöksverksamhet kan ge ny och viktig kunskap.....	245
10	Försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet.....	247
10.1	Inledning.....	247
10.2	Fastighetsbildning och samhällsplanering.....	248
10.2.1	Förrättning.....	249
10.2.2	Kommunernas ansvar för samhällsplanering	250
10.3	En delad uppgift för stat och kommun	251
10.3.1	Lantmäteriet.....	253
10.3.2	Kommunala lantmäterimyndigheter	254
10.3.3	Fördelning av ärenden mellan stat och kommun.....	256
10.3.4	Statistik.....	256

10.4	Krav för att få inrätta en kommunal lantmäterimyndighet	257
10.4.1	Regeringen beviljar tillstånd	258
10.4.2	Regeringen kan återkalla tillstånd	260
10.5	Kommunal samverkan.....	261
10.5.1	Samverkan mellan befintliga kommunala lantmäterimyndigheter	261
10.6	Inkommet förslag om förändrad lagstiftning på lantmäteriområdet.....	262
10.6.1	Hemställen till regeringen	262
10.6.2	Förslag om försöksverksamhet	262
10.7	Utredningen föreslår försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet	263
10.7.1	Förslag om en kommunal lantmäterimyndighet i samverkan	266
10.7.2	Samverkan mellan befintliga kommunala lantmäterimyndigheter	267
10.8	Uppföljning och utvärdering	268
10.9	Konsekvensbeskrivning.....	270
11	Försöksverksamhet som möjliggör användandet av renat grävatten som dricksvatten.....	277
11.1	Inledning	277
11.1.1	Dricksvattenförsörjning är en samhällsutmaning.....	277
11.1.2	Tillgång till rent vatten är en global utmaning	278
11.1.3	Tillgång och förbrukning av vatten i Europa	278
11.1.4	Tillgång och förbrukning av vatten i Sverige.....	280
11.1.5	Vattenbrist i vissa delar av Sverige	282
11.1.6	Innovativa lösningar kan avhjälpa vattenbristen.....	284
11.1.7	Ett ålderdomligt ledningssystem?	286
11.2	Inkommet förslag om försöksverksamhet med renat dricksvatten	288

11.3	Rättslig reglering.....	290
11.3.1	EU-rätt gällande vatten	290
11.3.2	EU-rätt gällande avlopp	292
11.3.3	Svenska bestämmelser om vatten och avlopp	295
11.4	Ansvarsfördelning för vatten och avlopp	302
11.4.1	Flera ansvarsnivåer för vatten och avlopp	302
11.4.2	Vatten.....	303
11.4.3	Avlopp.....	306
11.4.4	Bestämmelserna om vatten och avlopp är linjära, förslaget cirkulärt	308
11.5	Utredningen föreslår en försöksverksamhet med recirkulerat vatten som dricksvatten	309
11.5.1	Varför behövs försöket?.....	310
11.5.2	Behöver regelverket anpassas?	312
11.5.3	Uppdrag till Livsmedelsverket att anpassa föreskrifterna	315
11.6	Uppföljning och utvärdering.....	315
11.7	Konsekvensbeskrivning.....	316
12	Försöksverksamheter för att motverka välfärdsbrottslighet	321
12.1	Inledning.....	321
12.2	Inkomna förslag på försöksverksamhet gällande ändringar i regelverket om offentlighet och sekretess	323
12.2.1	Försöksverksamhet som ger möjlighet att i vissa fall bryta sekretess	324
12.2.2	Ändring av sekretessbestämmelse vid misstanke om brott.....	327
12.2.3	Försöksverksamhet gällande informationsdelning mellan myndigheter för att förhindra viss välfärdsbrottslighet	329

12.3	Förslag angående samarbete om informationsdelning mellan inköpscentral och myndigheter	331
12.3.1	Inledning – välfärdsbrottslighet är en samhällsutmaning	331
12.3.2	Välfärdsbrott vid upphandling av individ- och familjeomsorgstjänster.....	332
12.3.3	Regelverket om uteslutning av en leverantör	333
12.3.4	Arbetskrävande kontrollmöjligheter i dag.....	334
12.4	Utredningens bedömning om försöksverksamhet med viss informationsdelning vid upphandling.....	336

DEL IV. Försöksverksamhetskommitténs slutsatser med mera

13	Utredningens iakttagelser och slutsatser.....	343
13.1	Kommunsektorns utvecklingskapacitet – central för att bedriva utveckling genom försök.....	343
13.2	Mod krävs – viktigt att våga försöka!.....	344
13.2.1	Försök kan innebära risk	344
13.2.2	Försök inte alltid bästa lösningen och alla förslag kräver inte författningsändring.....	345
13.2.3	Statliga myndigheter behöver involveras	346
13.3	Försöksverksamhet tar tid	347
13.4	Viktigt med uppföljning och utvärdering	348
13.4.1	Effektutvärdering är inte alltid möjlig	349
13.4.2	Hur kan staten stötta kommunsektorn vid utvärdering?.....	350
13.5	Spridning av resultat	351
13.6	Bör staten stödja försöksverksamhet, och i så fall hur?	352
13.6.1	Förslag i tidigare utredningar	352
13.6.2	Försöksverksamhetskommittén har identifierat ett behov av en permanent struktur för försöksverksamhet	353

14	Konsekvensbeskrivning	357
14.1	Krav på konsekvensbeskrivningen	357
14.2	Konsekvensbeskrivning vid förslag om försöksverksamhet.....	359
15	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	361
16	Författningskommentar	363
16.1	Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamhet med statsbidrag för små kommuner	363
16.2	Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård.....	366
16.3	Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet	368
	Referenser	373
Bilagor		
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2021:110	393
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2022:130	403
Bilaga 3	Kommittédirektiv 2023:47	405
Bilaga 4	Kommungruppsindelning	407
Bilaga 5	Beräkning av vissa statsbidrag.....	409
Bilaga 6	Försöksverksamheter i kommuner och regioner: Förutsättningar, utmaningar och demokratisk förankring.....	411

Sammanfattning

Uppdraget och utredningens arbete

Kommunsektorn står inför flera samhällsutmaningar. Viktiga sådana utmaningar utgörs av urbaniseringen och den demografiska utvecklingen som bland annat medför en ökad polarisering mellan stora och små kommuner. De stora kommunerna blir fler och större, medan de små också blir fler, men med minskande befolkning. Samtidigt ökar antalet äldre i befolkningen vilket påverkar efterfrågan på hälso- och sjukvård och andra välfärdstjänster. Antalet personer som inte är i förvärvsarbetande ålder ökar vidare i förhållande till antalet personer i förvärvsarbetande ålder.

De demografiska förändringarna och urbaniseringen påverkar förutsättningarna för kommunernas och regionernas verksamheter, till exempel genom ökade eller minskade behov av välfärdstjänster och behov av att anpassa samhällsplanering och anläggningar till ändrade förhållanden. Samtidigt innebär en åldrande befolkning en utmaning för kommunsektorn, då det betyder färre personer i arbetsför ålder och svårigheter med kompetensförsörjningen.

Vidare har kommunsektorn utmaningar med klimatförändringar, och en ökad belastning på miljön. Välfärdsbrottsligheten är också en utmaning för kommunsektorn. Digitaliseringen kan ses som både en möjlighet och en utmaning för kommunerna och regionerna.

I en försöksverksamhet kan kommunsektorn pröva nya arbetssätt i en mindre skala, för att efter utvärdering kunna implementera lyckade arbetssätt, förkasta de mindre lyckade, men också kunna sprida resultat till andra.

Utredningens uppdrag har varit att främja försöksverksamheter i kommunsektorn. Försöken kan till exempel handla samverkan inom nya områden eller nya sätt att använda teknik. Syftet med utredningen är att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera de sam-

hällsutmaningar de står inför. I ett tilläggsdirektiv gavs utredningen i uppdrag att även sträva efter att få till stånd en försöksverksamhet som syftar till att motverka välfärdsbrottslighet.

Intresse från kommunsektorn att förändra och förbättra

Sedan Försöksverksamhetskommittén inledde sitt arbete i november 2021 har utredningen fått in knappt 90 förslag på försöksverksamheter i den kommunala sektorn. Det finns alltså ett intresse från kommuner och regioner att bedriva utvecklingsarbete genom försöksverksamhet. Utredningen har mottagit fler förslag gällande försöksverksamheter som bedömts kräva författningsändring för att kunna genomföras av den som lämnat förslaget, än förslag som inte kräver författningsändring.

Utredningen har använt ett nedifrån- och upp-perspektiv i sitt arbete. Utredningen har därför vid valet av försöksverksamheter utgått från de utmaningar som kommunsektorn har identifierat samt de förslag på försök som inkommit från sektorn. Ett antal förslag på försöksverksamheter som svarar mot de samhällsutmaningar som kommuner och regioner står inför har valts ut av utredningen för fortsatt arbete. Förslagen har gällt flertalet av de områden som kommuner och regioner är verksamma inom, som till exempel samhällsbyggnad, arbetsmarknad och hälso- och sjukvård. Utredningens kontakter med olika kommuner, regioner, myndigheter, organisationer och intressenter har varit omfattande, och av stort värde samt avgörande för utredningens arbete. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har för utredningen varit en viktig samarbetspartner.

En nordisk utblick

Försöksverksamhetskommittén har genomfört två studiebesök – ett till Norge och ett till Finland för att få bättre kunskap och förståelse för försök i den nordiska kontexten. Utredningen har i betänkandet även berört erfarenheter av försöksverksamhet i Danmark.

Utredningen kan konstatera att det har bedrivits en relativt omfattande verksamhet med försök i våra nordiska grannländer. Danmark, Finland och Norge har exempelvis alla bedrivit frikommunförsök. Särskilt Norge är intressant eftersom landet sedan tidigt 1990-tal har

en särskild permanent lag som ska möjliggöra försök inom kommunsektorn. Flera försök har även genomförts med stöd av lagen, men antalet har minskat sedan 2008. Den norska regeringen gör nu, som en del av en tillsitsreform, en ambitiös satsning för att stimulera till fler försök inom kommunsektorn.

Utredningens slutsatser efter att ha granskat försöksverksamhet i våra nordiska grannländer är att utformningen av utvärderingar av försöksverksamheter är viktig och att en utvärdering tidsmässigt bör ske i anslutning till genomförande av försöket. Utredningen ser även att försök kan användas, och har använts, som hävstång för politisk förändring. Den kanske viktigaste slutsatsen är emellertid att den politiska viljan och därmed prioriteringen av att bedriva försök har varit avgörande för att försöksverksamheter ska komma till stånd i länderna.

Försök som utredningen följt som inte kräver författningsändring

Utredningen har under utredningstiden följt tre försök som inte kräver författningsändring. Försöken svarar mot några av de samhällsutmaningar som kommunsektorn står inför och syftar till att öka samverkan mellan kommuner eller mellan kommuner och regioner. Försöken handlar ofta att dra nytta av de fördelar som digitalisering innebär. Försöken är:

1. samverkan för en god och nära vård i Ljungby kommun tillsammans med region Kronoberg,
2. ett ledarprogram i Jönköping län, och
3. en jämlik digital omvandling i kommunerna Sundsvall och Ånge.

Samverkan för god och nära vård i Ljungby kommun

Ljungby kommun och Region Kronoberg bedriver en försöksverksamhet inom god och nära vård. Försöket avser samarbete mellan hälso- och sjukvård och kommunal omsorg (socialtjänsten). Försöket ska göra så att övergången mellan vårdnivåer och vårdgivare fungerar

smidigt och att vården ”sömlöst” övergår till eventuell omsorg i hemmet av kommunen.

Försöksverksamheten är uppdelad i två delprojekt, det ena om sensorer/smarta hem och det andra innebär att utveckla informationsdriven vård där vård- och omsorgsgivarna med stöd av patientdata kan få bättre förutsättningar att planera vården.

De resultat som försöket gett så här långt är lovande. Ljungby kommun och Region Kronoberg har överbyggt flera hinder för att få tillstånd försöksverksamheten, också gällande tolkning av vad som är tillåtet inom regelverket. Detta gäller framför allt försöket med informationsdriven vård och att sammanföra data från kommunen och regionen för att bättre kunna analysera och förutse vårdbehov. Resultaten är intressanta, och bedöms på sikt kunna få stor betydelse för fler kommuner och regioner i landet. Möjligheterna att analysera patientdata från både kommun och region kommer att kunna bidra till en bättre vård för invånarna, men även en mer kostnadseffektiv vård för både kommun och region.

Ett ledarprogram i region Jönköpings län

Utredningen har även följt ett ledarprogram som är tänkt att stärka samverkan mellan en region och kommunerna i länet, samt utveckla lösningar på utmaningar för kommunsektorn. I försöksverksamheten ingår företrädare för Region Jönköping, samtliga 13 kommuner inom Jönköpings län,¹ Länsstyrelsen i Jönköpings län samt Högskolan i Jönköping. Syftet med programmet är att stärka samverkan mellan deltagarna i programmet och pröva nya arbetsätt genom försök. Utredningen anser att försöket är av nationellt intresse eftersom det är ett exempel på utveckling av samverkan mellan en region och samtliga kommuner inom dess upptagningsområde, staten genom länsstyrelsen samt akademin. I samverkan försöker man överbrygga organisatoriska ”stuprör” och utifrån en gemensam målbild bygga ett system som sätter invånarna främst.

Ledarprogrammet har fördjupat och förbättrat samarbetet i regionen. Kommundirektörerna och regionens ledningsgrupp har även fördjupat sitt samarbete och ökat förståelsen för varandras verksamhe-

¹ Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo.

ter men även för de utmaningar respektive verksamhet har. Arbets sättet som har testats inom ledarprogrammet bör kunna vara av intresse för andra regioner och kommuner i Sverige.

En jämlik digital omvandling i kommunerna Sundsvall och Ånge

Den tredje försöksverksamheten som utredningen har följt syftar till att en liten landsbygdskommun tar till vara den digitala omvandling som sker i en större kommun. Samarbetet kan även bidra till en ökad innovations- och omställningsförmåga i den större kommunen. Försöket handlar om samverkan mellan Sundsvalls och Ånge kommuner gällande it-drift och digital utveckling med helt samordnade verksamhetsprocesser genom digital integration av kommunerna.

Resultatet av försöket så här långt är övervägande positiva. Exempelvis har försöket för Ånges del lett till en förbättrad digital infrastruktur. Ånge har också fungerat som testbädd för nya tekniska lösningar, något som även gynnar Sundsvall. Nyckeln till försöket synes vara den gemensamma inställningen att skapa en jämlik, digitala omvandling för kommuninvånarnas bästa. Försöket betecknas av kommunerna som en digital kommunsammanslagning.

Slutsatser om försöken

Försöken bidrar på olika sätt till en ökad samverkan mellan kommuner och mellan kommuner och regioner. Genom försöken kan de medverkande kommunerna och regionerna dra nytta av varandras kompetenser och tillgångar. Försöken bidrar till att minska stuprören mellan olika aktörer och i två av försöken används digitaliseringen för att möta de utmaningar som kommunsektorn står inför. Alla tre försöksverksamheter har kopplingar till akademien, vilket utredningen bedömer kan ha bidragit till en systematik och uthållighet i försöken. Följeforskningen ger även bättre möjligheter att sprida resultaten i en vidare krets, vissa även i internationella sammanhang. De tre försöken är skalbara, till exempel skulle försöksverksamheten i Sundsvall och Ånge kunna omfatta fler kommuner och försöksverksamhetens upplägg skulle kunna användas av andra kommuner.

Försök som kräver författningsändring

Utredningen har även haft i uppdrag att lämna förslag på sådana försök som kräver författningsändring. Av de inkomna förslagen har utredningen valt ut fem områden där utredningen antingen föreslår en författningsändring för att möjliggöra försöken eller gör bedömningen att tiden är mogen för ett försök, bland annat genom att en myndighet får ansvara för försöket eller genom att en annan pågående statlig utredning bör överväga att föreslå ett försök.

Försöksverksamhet gällande ett statsbidrag till små kommuner

Ett sätt som staten påverkar kommunernas förutsättningar är genom sin styrning. Styrningen sker genom olika regleringar i lag, förordning eller myndighetsföreskrift. Men staten styr också kommuner och regionerna på andra sätt, bland annat genom sin ekonomiska styrning där riktade statsbidrag ingår. Det finns hos kommunsektorn ett stort intresse av att bedriva försöksverksamhet gällande riktade statsbidrag.

Utredningen föreslår att en försöksverksamhet gällande riktade statsbidrag ska möjliggöras genom en försökslag. Försöket ska vara inriktat särskilt mot befolkningsmässigt små kommuner. Syftet med försöket ska vara att få mer kunskap om hur staten genom utformningen av sin ekonomiska styrning kan påverka små kommuners kapacitet och förutsättningar att klara sitt uppdrag, samt hur likvärdigheten för invånarna påverkas.

Försöksverksamhetskommitténs förslag innebär att 14 små kommuner som anges i försökslagen, får ett statsbidrag för små kommuner, i stället för ett antal riktade statsbidrag, under en försöksperiod om fem år. Det ska inte ställas några särskilda krav på hur statsbidraget för små kommuner ska användas, och utbetalning av det ska ske utan ansökan, rekvisition eller liknande. Statsbidraget för små kommuner ska motsvara det sammanlagda belopp som den enskilda kommunen hade kunnat få av de riktade statsbidragen som ingår i försöket. Beloppet för den enskilda kommunen bygger således på en uppskattning av vad kommunen sammanlagt skulle hade kunnat erhålla. Försöket ska pågå under fem år.

Statskontoret föreslås ges i uppdrag av regeringen att följa upp och utvärdera försöksverksamheten.

Försöksverksamheter inom hälso- och sjukvårdsområdet

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar med en allt större andel äldre i befolkningen som kräver mer hälso- och sjukvård. Den medicinska utvecklingen är dessutom sådan att personer med allvarliga sjukdomstillstånd lever allt längre och att alltmer vård kan utföras i hemmet. För att vården ska fungera sömlöst måste samverkan mellan kommuner och regioner som båda är huvudmän för olika delar av hälso- och sjukvården ske på ett effektivt sätt. Utredningen föreslår att utrymmet för samverkan mellan kommuner och regioner utökas när det handlar om hälso- och sjukvård i en patients hem. Kommuner och regioner har ett delat ansvar för hälso- och sjukvården där kommunerna ansvarar för primärvården för vissa grupper, exempelvis äldre i särskilda boenden. Efter avtal med regionen får kommunerna också ansvara för hemsjukvård (primärvård) i ordinärt boende och i trygghetsboende. Den specialiserade vården är alltid regionens ansvar. Enligt gällande regelverk är det oklart i vilken omfattning kommuner och regioner kan samverka om denna vård. Utredningen föreslår att det i en försökslag öppnas upp för kommuner och regioner att när det gäller vård i någons hem kunna avtalsamverka om hälso- och sjukvården trots att den inte ingår i både regionernas och kommunernas ansvarsområde. Avtalet får dock inte avse sådan hälso- och sjukvård som ges av läkare. En sådan samverkan mellan kommuner och regioner måste vara inom ramen för vad som är tillåtet enligt upphandlingsregelverket.

Det har under lång tid diskuterats om inte kommunerna kan ta över ansvaret för hela den kommunala primärvården, det vill säga även för den sjukvård som ges av läkare. Utredningen gör bedömningen att tiden är mogen för ett sådant försök. Ett försök skulle inte omfatta hela kommunsektorn utan kunna göras i de kommuner som har förutsättningar att ta på sig detta ansvar. Försöket föreslås pågå under fem år och att Socialstyrelsen får i uppdrag att följa upp och utvärdera försöksverksamheten.

Försöksverksamheter med kommunal samverkan gällande lantmäteriverksamhet

Fastighetsbildning och en effektiv planprocess är centrala framtidsfrågor för den kommunala sektorn. Fastighetsbildningen i Sverige är i grunden ett statligt ansvar. Regeringen får dock, efter ansökan av en kommun, ge den tillstånd att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet. I dag har 40 kommuner en egen kommunal lantmäterimyndighet. Flera kommuner vill få inrätta en kommunal lantmäterimyndighet, men fått avslag på sina ansökningar. Det huvudsakliga motivet för att ha fastighetsbildning i kommunal regi är att det underlättar samordning med den kommunala plan- och byggprocessen.

Kommuner kan i dag inte ges tillstånd att bilda en kommunal lantmäterimyndighet i samverkan utan ett sådant tillstånd kan bara ges till en kommun. Kommuner som redan har kommunal lantmäteriverksamhet får inte heller samverka med varandra gällande fastighetsbildning.

Utredningen föreslår att kommuner i en försöksverksamhet under vissa förutsättningar ska kunna ges tillstånd av regeringen att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet i samverkan. Syftet med försöket är att undersöka hur det påverkar samhällsbyggnadsprocesserna i kommunerna, samt hur samverkan kan påverka effektiviteten i fastighetsbildningsprocessen och tillhandahållandet av stöd och service inom området.

Utredningen föreslår också en försöksverksamhet där en kommunal lantmäterimyndighet ska kunna ingå avtal med en annan kommunal lantmäterimyndighet om att utföra uppgifter åt den. Inom ramen för sådan avtalssamverkan får en kommunal lantmäterimyndighet uppdra åt en förrättningslantmätare som är anställd i någon annan av de samverkande kommunala lantmäterimyndigheterna att handlägga och besluta vid förrättning på lantmäterimyndighetens vägnar.

Försöksverksamheterna ska pågå i fem år.

Utredningen gör även bedömning om att regeringsuppdrag behöver ges till Lantmäteriet både i samband med inrättande och utvecklande en kommunal lantmäterimyndighet i samverkan. Statskontoret föreslås få i uppdrag av regeringen att följa upp och utvärdera försöksverksamheterna.

Försöksverksamhet med renat råvatten som dricksvatten

Tillgången till vatten är en central fråga för framtiden och tillgången till rent dricksvatten är redan i dag en utmaning i delar av Sverige. En av försöksverksamheterna rör därför möjligheten att återanvända visst renat avloppsvatten ("gråvatten", det vill säga vatten från dusch, tvätt och bad) som dricksvatten.

Det finns redan i dag tekniska möjligheter att använda renat avloppsvatten som dricksvatten, men det finns en osäkerhet bland VA-leverantörer vilket regelverk som gäller för att kunna återanvända renat avloppsvatten. Utredningen föreslår därför att Livsmedelsverket ges i uppdrag att främja försöksverksamhet med att recirkulera använt vatten (gråvatten) som råvatten för dricksvatten. Livsmedelsverket ska analysera om det behövs någon ändring i föreskrifter för att försöket ska vara möjligt att genomföra.

Försöksverksamheter för att motverka välfärdsbrottslighet

Utredningen har med anledning av tilläggsdirektiven tittat särskilt på försöksverksamheter som kan motverka välfärdsbrottslighet. Det finns emellertid svårigheter att använda försöksverksamhet i dessa fall. Utredningen har dock berett ett förslag på försök gällande offentlig upphandling eftersom välfärdsbrottslighet förekommer även där. Ett exempel på en sådan verksamhet dit kriminella söker sig är upphandling av tjänster inom individ- och familjeområdet. Från kommunsektorn ser man ett behov av att på ett snabbare och mer effektivt sätt än i dag kunna få ta del av information om leverantörer för i ett tidigt skede av upphandlingen kunna utesluta oseriösa leverantörer. Utredningen gör bedömningen att regeringen bör verka för ett sådant samarbete mellan statliga myndigheter och kommuner och kommunala inköpscentraler. I ett inledningsskede bör Upphandlingsmyndigheten få i uppdrag att kartlägga vilka myndigheter som bör ingå i en sådan försöksverksamhet. Därefter ska myndigheterna inleda ett samarbete med Adda inköpscentral och andra kommunala inköpscentraler för att utreda vilka uppgifter som är relevanta att ha i detta informationsutbyte och hur ett sådant strukturerat informationsutbyte kan gå till. Utifrån den kunskap som försöket ger kan det sedan användas för att ta fram nya uteslutningsgrunder.

Inkomna förslag på försök som inte resulterat i förslag

Utredningen har även fått in förslag som av olika skäl inte har beretts vidare. Några av förslagen som kommit in har utredningen berett, men det har visat sig inte finnas förutsättningar för att kunna gå vidare. Ett av dessa förslag gäller kommuner som vill bedriva en försöksverksamhet där de mot ersättning av Arbetsförmedlingen skulle ta över ansvaret för arbetsmarknadstjänst för vissa grupper. Arbetsförmedlingen och kommunsektorn stod dock för långt ifrån varandra i synen på vad som juridiskt och praktiskt är möjligt att genomföra som försök. Försöksverksamhetskommittén kunde därför inte inom ramen för utredningstiden arbeta fram ett förslag som var tillfredställande för båda.

Försök kan vara ett svar på kommunsektorns utmaningar

Efter att ha arbetat med försöksverksamhet under mer än två års tid kan Försöksverksamhetskommittén konstatera att försök som metod är ett användbart tillvägagångssätt vid utvecklingsarbete. Det finns också ett driv inom kommunsektorn att utveckla sina verksamheter och testa nytt. Vissa kommuner och regioner har dock större kapacitet att bedriva försöksverksamheter där nya arbetssätt prövas än andra. Även prioriteringar och politiska avvägningar avgör i vilken utsträckning som kommuner och regioner ägnar sig åt utvecklingsarbete i form av försöksverksamheter.

Utredningen kan konstatera att det krävs mod av centrala befattningshavare att våga försöka. Försök kan innebära en risk då resultatet inte blir alltid blir det väntade. Det är dock bättre och kostnadsbesparande att konstatera att ett nytt arbetssätt inte fungerar efter ett försök, än efter att det implementerats på bred front.

Utredningen finner vidare att även statliga myndigheter behöver tydligare involveras i försöksverksamhet. Kommunsektorn och statliga myndigheter måste ha samma förståelse för försök som metod, och här kan mer göras.

Försöksverksamhet tar också tid, och måste så få göra. Utvärderingen av försöken är central och utredningen anser att det måste finnas tid och planering för detta. Försök är av den anledningen inte alltid den bästa lösningen för att snabbt åtgärda samhällsutmaningar.

Utredningen anser att en samordning av spridning av resultat från försök inom kommunsektorn skulle underlätta för kommuner och regioner att ta del av varandras resultat. Att genomföra en sådan samordning av information är dock ett omfattande uppdrag och kräver resurser från såväl de aktörer inom kommunsektorn som utför försöken, som för den funktion som ska samla och sprida information om dem. Spridningen skulle sannolikt behöva ske på olika sätt, till exempel genom en webbsida, via konferenser och möten. Centralt för en sådan lösning bör vara att informationen blir mer lättillgänglig även för mindre kommuner som inte har tillgång till specialister. Det kan finnas skäl för regeringen att överväga att tillsätta en utredning med uppdrag att analysera hur kommunsektorns erfarenheter bäst kan tillvaratas.

Staten har en viktig roll i att stötta kommunsektorn i deras utvecklingsarbete och det finns inspiration att hämta från de andra nordiska länderna. Utredningen anser att en permanent utredning inom kommittéväsendet för att främja kommunala försöksverksamheter borde tillsättas. Kommunsektorn skulle till denna funktion löpande kunna lämna förslag på försöksverksamheter, och en sådan utredning kan erbjuda stöd på olika sätt, exempelvis med viss tolkning av regelverk eller spridning av resultat. Utredningen kan också fungera som länk till andra statliga myndigheter för att informera om försök som metod, men även för att omhänderta eventuella förslag på försök från statliga myndigheter. När det behövs förändringar i lag eller annan författning för att kunna genomföra försök i syfte att stärka kommunsektorns kapacitet kan utredningen hemställa till regeringen om sådana författningsändringar, vilket kan möjliggöra förändring genom försök.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om försöksverksamhet med statsbidrag för små kommuner

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om försöksverksamhet med statsbidrag för små kommuner.

2 § Försöksverksamheten ska bedrivas från och med den 1 januari 2025 till och med utgången av 2029.

Deltagande kommuner

3 § Följande kommuner ska delta i försöksverksamheten om inte annat beslutas av regeringen enligt 4 § andra stycket.

- Arjeplogs kommun
- Dorotea kommun
- Emmaboda kommun
- Färgelanda kommun
- Haparanda kommun
- Ljusnarsbergs kommun
- Malå kommun
- Norbergs kommun
- Norsjö kommun
- Skinnskattebergs kommun
- Sorsele kommun
- Storfors kommun

Överkalix kommun
Övertorneå kommun.

4 § Om en kommun inte längre vill delta i försöksverksamheten ska den anmäla det till regeringen.

Regeringen får efter anmälan enligt första stycket besluta om att kommunen inte längre ska delta i försöksverksamheten.

Statsbidrag till deltagande kommuner

5 § Kommunerna som deltar i försöksverksamheten ska ges ett statsbidrag för små kommuner. Deras rätt att uppbära andra statsbidrag får begränsas.

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om statsbidrag för små kommuner. Regeringen får också meddela föreskrifter som begränsar rätten för kommunerna som deltar i försöksverksamheten att uppbära andra statsbidrag.

Uppföljning och utvärdering

7 § Kommuner som deltar i eller har deltagit i försöksverksamheten ska medverka i den uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten som regeringen beslutar om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

1.2 Förslag till lag om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs följande.

1 § En kommun och en region får ingå avtal om att kommunen ska tillhandahålla annan hälso- och sjukvård än primärvård i hemmet till de som avses i 12 kap. 1 § 1 meningen och 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Avtalet får dock inte avse sådan hälso- och sjukvård som ges av läkare.

Ett avtal enligt första stycket innebär inte att ansvaret för den hälso- och sjukvård som avtalet avser övergår till kommunen. Regionen får lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av avtalet.

2 § Ett avtal enligt 1 § får längst avse tid fram till och med utgången av december 2029.

3 § Kommuner och regioner som ingår avtal enligt denna lag ska medverka i den uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten som regeringen beslutar om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

1.3 Förslag till lag om försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om försöksverksamhet med kommunal lantmäterimyndighet i samverkan och försöksverksamhet med avtalssamverkan mellan kommunala lantmäterimyndigheter.

Försöksverksamhet med kommunal lantmäterimyndighet i samverkan

2 § Kommuner får gemensamt ansöka om att i samverkan inrätta en kommunal lantmäterimyndighet enligt 3 § lag (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet.

3 § För tillstånd att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet i samverkan krävs att

1. kommunernas samverkan bedrivs inom ett kommunalförbund eller en gemensam nämnd,
2. kommunerna ligger i geografisk anslutning till varandra, och
3. minst en av kommunerna har en kommunal lantmäterimyndighet sedan tidigare.

Vad som anges i 2 § lag (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet ska tillämpas på kommunerna tillsammans.

4 § Regeringen får meddela tillstånd för kommuner att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet i samverkan och att gemensamt svara för verksamheten vid myndigheten. Tillstånd får ges för upp till fem år, dock längst till och med utgången av 2031.

5 § Vad som gäller för kommunala lantmäterimyndigheter och en kommun som inrättat en kommunal lantmäterimyndighet enligt lag (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet ska gälla också för

en kommunal lantmäterimyndighet med tillstånd enligt 4 §, och de kommuner som har inrättat den.

6 § Under tiden som en kommunal lantmäterimyndighet med tillstånd enligt 4 § bedriver verksamhet får en kommun som sedan tidigare har en kommunal lantmäterimyndighet inte bedriva verksamhet i den. Undantag gäller dock för åtgärder som behöver vidtas i samband med inrättade och avvecklande av den kommunala lantmäterimyndigheten enligt 4 §.

Försöksverksamhet med avtalssamverkan mellan kommunala lantmäterimyndigheter

7 § En kommunal lantmäterimyndighet får ingå avtal med en annan kommunal lantmäterimyndighet om att utföra uppgifter åt den. Sådan avtalssamverkan hindras inte av kravet i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) på anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Syftet med avtalssamverkan ska vara att minska handläggningstiderna inom fastighetsbildningen. Avtalet får avse tid fram till och med utgången av 2029.

8 § Inom ramen för avtalssamverkan enligt 7 § får en kommunal lantmäterimyndighet uppdra åt en förrättningslantmätare som är anställd i någon annan av de samverkande kommunala lantmäterimyndigheterna att handlägga och besluta vid förrättning på lantmäterimyndighetens vägnar.

9 § Kommunala lantmäterimyndigheter ska skriftligen anmäla till Lantmäteriet när de ingått ett samverkansavtal enligt 7 §.

Uppföljning och utvärdering

10 § Kommuner som deltar i försöksverksamhet enligt denna lag ska medverka i den uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten som regeringen beslutar om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.